

Interactievaardigheden voor taal- en denkontwikkeling

Toelichting bij de training zoals ontwikkeld in het Lectoraat *Interactie en taalbeleid in multiculturele scholen*, Marnix Academie, Utrecht

November 2009

Akke de Blauw & Resi Damhuis

Interactievaardigheden behoren tot het brede didactisch handelingsrepertoire van de leerkracht. Daar bouw je aan als PABO-student. Interactievaardigheden zijn nodig wanneer je gericht de taal- en denkontwikkeling van je leerlingen wilt stimuleren. Deze specifieke interactievaardigheden heeft niet iedereen meteen beschikbaar. Of misschien wel beschikbaar maar niet toegespitst op de schoolsituatie. Lang nog niet alle PABO's voorzien in de behoefte van studenten om deze specifieke vaardigheden daadwerkelijk in de vingers te krijgen.

Je krijgt op dit deel van de website voorbeelden te zien uit de PABO-praktijk. Van studenten die bezig zijn zich interactievaardigheden eigen te maken. Je ziet fragmenten van gesprekken die ze voeren met leerlingen. De fragmenten zijn voorzien van toelichting op de situatie en er zijn opdrachten aan gekoppeld. Zo krijg je een beeld van wat een training van interactievaardigheden jou als student biedt en wat je ermee kunt bereiken.

Welke zijn die specifieke interactievaardigheden?

Het zijn die vaardigheden die ervoor zorgen dat leerlingen ruimte krijgen in een gesprek voor eigen en uitgebreide bijdragen aan dat gesprek.

Het zijn vaardigheden die

- kinderen uitdagen om na te denken,
- hun gedachten onder woorden te brengen,
- en de inhoud van gesprekken verdiepen.

Voorbeelden. Op het juiste moment je mond houden. Af en toe een prikkelende bewering doen in plaats van achter elkaar alleen maar vragen te stellen. Zo nu en dan een nieuw denkpunt aandragen.

Kan iedereen deze vaardigheden leren? Ja! Of je nu introvert of extravert bent, iedereen kan leren een andere rol aan te nemen in gesprek met leerlingen. Of je nu nog student bent, of al werkt als leerkracht: oefenend in de eigen praktijk zie je meteen effect van een andere opstelling.

Heb je deze vaardigheden echt nodig? Dat is zeker! Leerlingen hebben recht op het beste onderwijs dat mogelijk is. Alleen wanneer je over goede interactievaardigheden beschikt, schep je als leerkracht optimale leeransen voor je leerlingen. Kansen die anders verloren gaan.

Waar kun je deze vaardigheden inzetten? Breed! Zodra taal- en denkontwikkeling (mede) je doel is, pas je deze interactievaardigheden toe. Ongeacht het type activiteit, ongeacht het vakgebied, ongeacht de methode. En je kunt heel goed het doel 'taal- en denkontwikkeling' samen laten gaan met andere onderwijsdoelen. Of je nu een aardrijkskondeles geeft of een maandagochtend gesprek voert. Of je nu met de hele groep plannen voor het schoolreisje bespreekt of met een kleine groep verlengde instructie geeft bij rekenen.

Hoe leer je die specifieke vaardigheden?

Snowboarden leer je niet uit een boekje maar door oefening in de praktijk. Als je je interactievaardigheden echt eigen wil maken, is het niet genoeg om erover te lezen of een workshop of een les erover te volgen. Je hebt echt een training nodig. Zo'n training bestaat uit groepsbijeenkomsten in combinatie met een individueel traject. In de groepsbijeenkomsten met medestudenten of collega-leerkrachten krijg je achtergrondinformatie, oefen je en leer je van elkaars praktijkervaring. Door in de praktijk van de eigen klas te oefenen aan de hand van zelfgekozen leerpunten (je kiest die uit een checklist), ondervind je aan den lijve hoe je bepaalde interactievaardigheden kunt toepassen en wat je daarbij behulpzaam is of juist tegenwerkt. Aan de hand van een video-opname van het gesprek met je leerlingen, bespreek je met je coach je vorderingen. De video-opname breng je voor een uitwisseling van ervaringen ook in in de eerstvolgende groepsbijeenkomst.

Hoe kun je op de PABO een training in interactievaardigheden volgen?

Zo'n training kan op diverse manieren in het PABO-curriculum opgenomen worden. Op de Marnix Academie in Utrecht bijvoorbeeld wordt de training geïntegreerd gegeven in de vakminor Nederlands en in de minor Voor- en vroegschoolse educatie. Alle minoren waarbij interactie een belangrijke rol speelt, zouden hier in principe voor geschikt zijn. De PABO-docenten die zo'n training geven, hebben daar een speciale scholing voor gevolgd. Zij zijn gecertificeerde CombiList trainers. CombiList is de checklist voor interactievaardigheden voor taal- en denkontwikkeling (Damhuis, de Blauw & Brandenburg 2004). Voor meer informatie over de training van interactievaardigheden voor PABO-studenten, over de CombiList Opleiding voor docenten en de certificering: zie de websites van de Marnix Academie (www.hsmarnix.nl) en het Expertisecentrum Nederlands (www.taalonderwijs.nl). Studenten van de Marnix Academie die de interactievaardighedentraining gevolgd hebben, zijn er enthousiast over. Ze vinden dat je er veel van leert en dat eigenlijk iedere student de kans zou moeten hebben om de training te volgen!

Wat je in de training leert, kun je bovendien ook nog eens bij andere opdrachten tijdens je PABO-opleiding gebruiken. Bij het schrijven van een visiestuk bijvoorbeeld kun je je verdiepen in de rol van interactie bij het leren. Ook kun je de video-opnames en reflecties op verandering van jouw gedrag in gesprekken in de klas gebruiken voor je portfolio. Of je verbindt je actie-onderzoek aan je interactievaardigheden-training.

Bron

Damhuis, R., De Blauw, A. & Brandenburg, N. (2004). *CombiList, een instrument voor taalontwikkeling via interactie. Praktische vaardigheden voor leidsters en leerkrachten*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands.